

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК 35 «ФІЛОСОФІЯ ПРАВА»

обов'язкова

Рівень вищої освіти: I (бакалаврський)

Галузь знань: 08 Право

Спеціальність: 081 Право

Кваліфікація: бакалавр права

Форма здобуття освіти: денна

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри

Протокол від «___» _____ 20__ року № _____

Начальник (завідувач) кафедри теорії права та її

Кримінально-процесуальної діяльності

майор юстиції **Наталя ОРЛОВСЬКА**

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище)

«___» _____ 20__ року

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Філософія права», є обов'язковою для вивчення ОПП «Право». Вивчається протягом 8-го семестру на кафедрі Теорії та історії держави і права та приватно-правових дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія права» є фундаментальна підготовка студентів, розширення їх орієнтаційних можливостей в сучасній правовій реальності та сприяння формуванню у них гуманістичних цінностей шляхом ознайомлення з існуючими методами філософсько-теоретичних підходів до розуміння сутності права.

Завдання навчальної дисципліни – засвоєння знань студентів про основні напрямки розвитку і становлення світової та вітчизняної філософсько-правової думки; формування навичок орієнтування у складнощах філософсько-правової термінології; навчити оптимальному використанню отриманих знань у ході вирішення правових завдань.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни «Філософія права», повинен:

знати:

- поняття, предмет, метод і функції філософії права;
- основні проблеми філософії права;
- зміст і суть світової і вітчизняної філософсько-правової історії, а також сучасні тенденції в розробці філософсько-правової парадигми;
- основи онтології права, юридичної гносеології, юридичної антропології, юридичної аксіології тощо;
- методологію юридичної герменевтики як мистецтва інтерпретації правових явищ;
- основний зміст психологічної концепції права;
- місце і роль феноменології в розвитку осмислення права в ХХ ст.;
- суть екзистенціального підходу до визначення сутності права.

вміти:

- застосовувати придбані знання для аналізу складних правових проблем, оперувати основними законами і категоріями філософії права в ході практичної діяльності.

ознайомитись з:

- поняттям та історією становлення вітчизняної та світової філософсько-правової думки;
- основними філософсько-правовими проблемами сучасності.

ВИКЛАДАЧІ:

Ст.. викладач кафедри Любов ТИМОШЕНКО.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Навчальні класи (509-511).

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ:

Мірошніченко В. І. Філософія права : навчальний посібник / В. І. Мірошніченко, О. Б. Ганьба, Л. А. Зборовська. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 184 с.

Філософія права. Підручник / За заг. ред О.Г. Данильяна. – К.: Право, 2009. – 208 с.

Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. – 472 с.

Філософія права: Навчальний посібник / За заг. ред. М.В. Костицького, Б.Ф. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336с.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота					ІРГР
4	8	3	90	30	12					14			4		30	20						10	30		+	
Усього за дисципліну		3	90	30	12					14			4		30	20						10	30		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.6; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН4.1; МН4.2; МН4.3; МН4.4.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СТУДЕНТАМИ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у студентів наступних **програмних компетентностей**:

А) Загальна компетентність:

- ЗК-1** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-11** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК-13** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- ЗК-14** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Б) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ФК-1** Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- ФК-3** Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
- ФК-13** Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- ФК-14** Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення студентами наступних програмних результатів навчання:

- ПРН-1** Визначати переконливість аргументів в оцінці задалегідь невідомих умов та обставин.
- ПРН-2** Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- ПРН-18** Виявляти знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;
- ПРН-19** Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права;
- ПРН-20** Пояснювати природу за зміст основних правових явищ і процесів.

Досягнення програмних результатів навчання передбачає здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових.

ПРН-1

Знання: Знати методологію юридичної герменевтики як мистецтва інтерпретації правових явищ;

Розуміння: Розуміти основний зміст психологічної концепції права;

Застосування: Вміти застосовувати придбані знання для персонального аргументування основних понять.

Аналіз: Ознайомитись з основними філософсько-правовими проблемами сучасності.

Синтез: Здатність формулювати правові обґрунтування та висновки, пропозиції, рекомендації

Оцінювання: Використовувати основні правові категорії та закони логіки для оцінки правових явищ та процесів

ПРН-2

Знання: Знати місце і роль феноменології в розвитку осмислення права в ХХ ст.;

Розуміння: Розуміти суть екзистенціального підходу до визначення сутності права.

Застосування: Вміти застосовувати придбані знання для аналізу складних правових проблем при формулюванні власного погляду та висловлювання власної думки в ході практичної діяльності.

Аналіз: Здатність осмислювати та аналітично оцінювати складні наукові проблеми в галузі права

Синтез: Здатність до формування відповідних світоглядних позицій на основі розуміння сутності права, місця і ролі права в житті суспільства з метою якісного підвищення рівня професійних компетентностей в галузі права

Оцінювання: Оцінювати проблеми суспільних процесів розвитку держави.

ПРН-18

Знання: Знати поняття, предмет, метод, функції та основні проблеми філософії права.

Розуміння: Розуміти зміст і сутність світової і вітчизняної філософсько-правової історії, а також сучасні тенденції в розробці філософсько-правової парадигми.

Застосування: Напрацювання навичок щодо самостійного осмислення процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, у пошуку шляхів до гуманізації суспільних відносин;

Аналіз: Порівнювати шляхи розвитку та становлення основних правових систем;

Синтез: Конструювати антологію правової системи України;

Оцінювання: Формувати гіпотези щодо взаємозв'язку фундаментальних галузей права.

ПРН-19

Знання: Знати методологію пізнання, сучасні тенденції інновації в Застосовувати основи онтології права, юридичної гносеології, юридичної антропології та юридичної аксіології до аналізу та розв'язання конкретних юридичних проблем.

Розуміння: Розуміти процеси створення та методи основних правових інститутів;

Застосування: Здійснювати філософське розмежування основних типів праворозуміння і правообґрунтування

Аналіз: Співвідносити порядок об'єднання та розмежування правових норм;

Синтез: Синтезувати отримані знання для застосування та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів

Оцінювання: Виявити закономірності розвитку основних правових інститутів;

ПРН-20

Знання: Знати умови розвитку правових явищ;

Розуміння: Розуміти підстави та умови виникнення та процеси еволюції правових явищ;

Застосування: Здійснювати характеристику та групування видів правових явищ;

Аналіз: Структурувати процеси та методи взаємодії юридичних фактів;

Синтез: Аргументувати співвідношення правових явищ, їх природу та зміст;

Оцінювання: Оцінювати та давати критичну оцінку основним філософсько-правовим проблемам сучасності.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	НАЙМЕНУВАННЯ ТЕМ	Кіл-сть год.	Номери, вид занять та кількість годин			Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин
1	Філософія права як наука та навчальна дисципліна..	4	Л2	Сз2		01	1/1Л(2);	2
2	Юридична онтологія та юридична гносеологія	4	Л2	Сз2		02	1/2Сз(2); 2/1Л(2); 2/2Сз(2); 3/1Л(2);3-2С(2); 4/1Л(2); 4/2Сз(2); 4/3С(2);	14
3	Юридичний ірраціоналізм та юридичний раціоналізм	2	Л2	С2		03	5/1Л(2); 5/2Сз(2);	4
4	Юридична антропологія	4	Л2	Сз2	С2	04	6/1Л(2); 6/2Сз(2);	6
5	Юридична аксіологія	4	Л2	Сз2				
6	Розвиток філософсько-правово думки в Україні	4	Л2	Сз2				
	Диференційований залік	4	Дз4					
	Всього	30						30

Умовні скорочення:

Лекція - Л

Семінарське заняття - Сз

Диференційований залік - Дз

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 7/2Сз(2)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Номер заняття	Види навч. занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання заняття	література
I семестр					
1			10	ТЕМА 1. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	
	1	лекція	2	<i>Заняття 1. Загальна характеристика філософії права</i> 1. Поняття, предмет, завдання, особливості методології та функції філософії права 2. Місце філософії права у системі суспільних та юридичних наук 3. Структура філософії права	1.1. – с. 5–20; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.12.; 2.21.; 2.23.; 2.24.; 2.34; 2,35; 2,36; 2,38;2,39; 2,43.
		сам. робота	6	1. Історія становлення та розвитку філософсько-правової думки 2. Особливості новітньої філософії права	1.1. – с. 13–14; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.12.; 2.21.; 2.23.; 2.24.; 2.34; 2,35; 2,36; 2,38;2,39; 2,43.
	2	семінар	2	<i>Заняття 2. Філософія права: предмет, завдання, особливості методології, функції та структура</i> 1. Філософія права: поняття, предмет та завдання 2. Особливості методології та функції філософії права 3. Філософія права у системі суспільних та юридичних наук 4. Структурні елементи філософії права та їх характеристика 5. Історія становлення та розвитку філософсько-правової думки	1.1. – с. 5–20; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.12.; 2.21.; 2.23.; 2.24.; 2.34; 2,35; 2,36; 2,38;2,39; 2,43.
2			8	ТЕМА 2. ЮРИДИЧНА ОНТОЛОГІЯ ТА ЮРИДИЧНА ГНОСЕОЛОГІЯ	
	1	лекція	2	<i>Заняття 1. Юридична онтологія: поняття та основні проблеми</i> 1. Поняття та сутність юридичної онтології Правова реальність як форма буття права 2. Філософсько-правові підходи до розуміння природного права і його співвідношення з правом позитивним. 3. Поняття та специфіка предмета юридичної гносеології 4. Проблемні аспекти істини у праві. Істина у правотворчій та правозастосовчій діяльності 5. Пізнавальні процеси у правотворчості. Основні етапи, рівні та методи пізнання у праві	1.1. – с. 21–34; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.23.; 2.40.; 2.41.. 1.1. – с. 35–55; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,5.; 2,15.; 2,16.; 2,17.; 2,19. 1.2.
		сам. робота	2	1. Природне право та його істотні ознаки. 2. Позитивне право та його істотні ознаки. 3. Відмінності природного права і позитивного права.	1.1. – с. 21–34; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.23.; 2.40.; 2.41...

Номер теми	Номер заняття	Види навч. занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання заняття	література
	2	семінар	2	Заняття 2. Поняття та основні проблеми юридичної онтології 1. Юридична онтологія: поняття та сутність 2. Характеристика правової реальності як форми буття права 3. Природне право: філософсько-правові підходи до його розуміння, співвідношення з позитивним правом	1.1. – с. 21–34; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.23.; 2.40.; 2.41.
		сам. робота	4	1. Специфічні риси предмета юридичної гносеології 2. Правотворчість та пізнавальні процеси 3. Пізнання у праві: основні етапи, рівні та методи	1.1. – с. 35–55; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,5.; 2,15.; 2,16.; 2,17.; 2,19.
4			10	ТЕМА 3. ЮРИДИЧНИЙ ІРРАЦІОНАЛІЗМ ТА ЮРИДИЧНИЙ РАЦІОНАЛІЗМ	
	1	лекція	2	Заняття 1. Сутність юридичного ірраціоналізму та його концепцій 1. Ірраціоналістичні концепції у філософії права 2. Поняття та сутність юридичної феноменології, екзистенціальна концепція пізнання права 3. Поняття, сутність, зміст та основні категорії юридичної герменевтики 4. Загальна характеристика раціоналізму як філософської течії. 5. Позитивізм як особливий філософський напрям: поняття, сутність та етапи формування.	– с. 56–74; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,25.; 2,28.; 2,29.; 2,30.; 2,31.; 2,32.; 2,33. 1.1. – с. 75–90; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,23; 2,40.
		сам. робота	4	1. Характеристика ірраціоналістичних концепцій у філософії права 2. Сучасні природно-правові теорії та їх особливості 3. Зміст екзистенціальної концепції пізнання права 4. Поняття, особливості та різновиди юридичного позитивізму 5. Поняття та сутність юридичного позитивізму. 6. Різновиди юридичного позитивізму. 7. Особливості юридичного позитивізму	1.1. – с. 56–74; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,25.; 2,28.; 2,29.; 2,30.; 2,31.; 2,32.; 2,33.
	2	семінар	4	Заняття 2. Юридичний ірраціоналізм та його концепції у філософії права 1. Ірраціоналістичні концепції у філософії права та їх характеристика 2. Поняття та особливості юридичної феноменології 3. Екзистенціальна концепція пізнання права та її зміст 4. Поняття, зміст і основні категорії юридичної герменевтики 5. Поняття та сутність юридичного позитивізму. 6. Різновиди юридичного позитивізму. 7. Особливості юридичного позитивізму	1.1. – с. 56–74; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2,25.; 2,28.; 2,29.; 2,30.; 2,31.; 2,32.; 2,33.

Номер теми	Номер заняття	Види навч. занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання заняття	література
6			8	ТЕМА 4. ЮРИДИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ	
	1	лекція	2	Заняття 1. Юридична антропологія: поняття, предмет, функції, антропологічні основи права та філософсько-правовий зміст прав людини 1. Поняття, предмет та функції юридичної антропології 2. Антропологічні основи права 3. Особистість і право. Філософсько-правовий зміст прав людини	1.1. – с. 91–104; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.7.;2.9.; 2.10.; 2.44.
		сам. робота	4	1. Фундаментальні питання юридичної антропології. 2. Право та його антропологічні особливості. 3. Філософсько-правовий вимір прав людини.	1.1. – с. 91–104; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.7.;2.9.; 2.10.; 2.44.
	2	семінар	2	Заняття 2. Поняття, предмет, функції юридичної антропології, антропологічні основи права та філософсько-правовий зміст прав людини 1. Юридична антропологія: поняття, предмет та функції 2. Антропологічні аспекти права 3. Співвідношення категорій «особистість» і «право». Права людини: філософсько-правовий зміст	1.1. – с. 91–104; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.7.;2.9.; 2.10.; 2.44.
7			8	ТЕМА 5. ЮРИДИЧНА АКСІОЛОГІЯ	
	1	лекція	2	Заняття 1. Загальна характеристика та окремі проблеми аксіології права 1. Поняття, сутність, характерні риси та окремі проблеми аксіології права 2. Поняття та види основних правових цінностей 3. Ознаки основних правових цінностей	1.1. – с. 105–112; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.34.
		сам. робота	4	1. Основні проблеми аксіології права. 2. Види основних правових цінностей та їх характеристика. 3. Ознаки основних правових цінностей.	1.1. – с. 105–112; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.34.
	2	семінар	2	Заняття 2. Аксіологія права: загальна характеристика та окремі проблеми 1. Аксіологія права: поняття, сутність, характерні риси та окремі проблеми 2. Основні правові цінності: поняття та види 3. Характерні ознаки основних правових цінностей	1.1. – с. 105–112; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.34.
8			16	ТЕМА 6. РОЗВИТОК ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ	

Номер теми	Номер заняття	Види навч. занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання заняття	література
	1	лекція	2	Заняття 1. Українські філософсько-правові ідеї XVIII–XX ст. 1. Український кардіоцентризм у філософії права XVIII–XIX ст. 2. Українські філософсько-правові ідеї кінця XIX – початку XX ст. 3. Українська національна ідея у філософії права 4. Сучасні дослідження в українській філософії права	1.1. – с. 146–170; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.1.; 2.2.; 2.6.; 2,35.
		сам. робота	6	1. Ідея гуманізації в сучасній філософії права 2. Феноменологічний напрям як найхарактерніший напрям вітчизняної філософії права 3. Сутність гносеологізму в філософії права	1.1. – с. 166–170; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.1.; 2.2.; 2.6.; 2,35.
		інд. робота	10	Есе на тему: «Філософсько-правові проблеми реалізації української національної ідеї на сучасному етапі державотворення»; «Українська філософія права у контексті європейського права».	1.1. – с. 146–170; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 2.1.; 2.2.; 2.6.; 2,35.
		індивідуальна робота	20	Виконання реферату за заданою тематикою	
Диференційований залік			4		
Разом за семестр			90		
Усього за дисципліну			90		

Поточний контроль:

Контроль навчальної роботи здійснюється під час аудиторних занять, що проводяться відповідно до розкладу. Обов'язковому оцінюванню підлягають такі заняття: 1/2Сз(2); 2/2Сз(2); 4/2Сз(2); 5/2Сз(2); 6/2Сз(2); Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки підготовки майбутніх юристів перевага надається усному (опитування) і письмовому (письмове опитування, тестування) контролю.

Підсумковий контроль:

Підсумком вивчення навчальної дисципліни – є здача диференційованого заліку у четвертому семестрі в усній формі. Перелік питань, які виносяться на диференційований залік з навчальної дисципліни «Філософія права», складається з питань, що розглядалися на лекційних і семінарських заняттях, а також з питань, рекомендованих студентам для самостійного опрацювання.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Загальну оцінку за аудиторну, індивідуальну роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни) на їх кількість. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох, для заочної форми навчання – не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього заняття з модуля, дисципліни, семестру.

Індивідуальні завдання оцінюються за національною шкалою (5,4,3,2). Виконання звітів про самостійне вивчення визначеного робочою програмою навчальної дисципліни матеріалу оцінюється «зараховано» чи «не зараховано». Робота зараховується, якщо в звіті є основні поняття та положення, структура відповідає змісту матеріалу, сформовано висновки

Сумарна кількість балів за дисципліну є сумою від середньоарифметичної поточної оцінки, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за модульний (семестровий) контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за дисципліну визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця 2) та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання знань курсантів (слухачів, студентів Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Курсанти (слухачі, студенти), які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2.6, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відвідували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант (слухач, студент) не виконав умови допуску до складання модульного (семестрового) контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання модульного (семестрового) контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості

Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги навчальної програми з дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка за національною шкалою», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, FX – за шкалою ЄКТС і 50 балів за 100-бальною шкалою.

Курсанта (слухача, студента) можна звільнити від складання семестрового контролю здійснюється на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького)».

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума кількості балів	Бал за 100- бальною шкалою	Національна шкала	Оцінка ЄКТС
5,00-4,51	100-90	5	A
4,50-4,01	89-82	4	B
4,00-3,51	81-75	4	C
3,50-3,01	74-67	3	D
3,00-2,6	66-60	3	E
2,59-2,00	59-35	2	FX
1,99-0,00	34-1	2	F

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Базова

- 1.1. Мірошніченко В. І. Філософія права : навчальний посібник / В. І. Мірошніченко, О. Б. Ганьба, Л. А. Зборовська. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 184 с.
- 1.2. Філософія права. Підручник / За заг. ред О.Г. Данильяна. – К.: Право, 2009. – 208 с.
- 1.3. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. – 472 с.
- 1.4. Філософія права: Навчальний посібник / За заг. ред. М.В. Костицького, Б.Ф. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.

2. Допоміжна

- 2.1. Альчук М. П. Богдан Кістяківський. На захист права // Проблеми філософії права. – Том IV-V. – 2006-2007. – С. 207-211.
- 2.2. Альчук М.П. Богдан Кістяківський про реальність об'єктивного права // Проблеми філософії права. – Том VI-VII. – 2008-2009. – С. 73-78.
- 2.3. Бернюков А.М. Загальний зміст юридичної герменевтики // Право України. – 2007. – № 8. – С. 18-21.
- 2.4. Бернюков А.М. Здійснення правосуддя: герменевтичний підхід // Правосуддя: філософське та теоретичне осмислення: колективна монографія / А.М. Бернюков, В.С. Бігун, Ю.П. Лобода, Б.В. Малишев, С.П. Погребняк, С.П. Рабінович, В.С. Смородинський, О.В. Стівба / Відп. ред. В.С. Бігун. – К.: Реферат, 2009. – С. 148-206.
- 2.5. Бернюков А.М. Юридичне мислення як гносеологічна основа правової герменевтики // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Збірник наукових праць. – 2006. – Вип. 3. – С. 385-394.
- 2.6. Бігун В. С. Філософія права в Україні (1990-2005): здобутки і перспективи (Додаток: перелік дисертацій зі спеціальності «філософія права») // Проблеми філософії права. – Том IV-V. – 2006-2007. – С. 200-206.
- 2.7. Бігун В.С. Людина в праві. Правове людинорозуміння як філософсько-правова проблема // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 126-128.
- 2.8. Братасюк М.Г. Право як монолог державної влади в контексті сучасного українського розвитку // Проблеми філософії права. – Том VI-VII. – 2008-2009. – С. 54-59.
- 2.9. Гудима Д.А. Права людини: досвід дослідження з позиції соціально-антропологічного підходу // Проблеми філософії права. – Том IV-V. – 2006-2007. – С. 166-178.
- 2.10. Гудима Д.А. Філософсько-антропологічний підхід - методологічний фундамент сучасної юридичної науки // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 122-125.
- 2.11. Ерліх Є. Соціологія права (1922) // Проблеми філософії права. – Том III. – 2005. – С. 161-167.
- 2.12. Жоль К.К. До питання про предметну область і методи сучасної філософії права // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 37-40.
- 2.13. Іванюк Р.В. Юридико-соціологічний підхід до вивчення правотворчого процесу // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 182-183.
- 2.14. Ковальчук О.Г. Приватна власність, свобода, відповідальність: взаємні зв'язки в контексті філософії права // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 466-472.

- 2.15. Козловський А.А. Герменевтичні константи правового пізнання // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 62: Правознавство. – 1999. – С. 5-10.
- 2.16. Козловський А.А. Гносеологічна сутність права // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 131: Правознавство. – 2002. – С. 5-8.
- 2.17. Козловський А.А. Гносеологія норми права // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 24: Правознавство. – 1998. – С. 3-24.
- 2.18. Козловський А.А. Психологічна концепція права Л.Й. Петражицького // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 47: Педагогіка та психологія. – 1999. – С. 158-169.
- 2.19. Козловський А.А. Сутнісні характеристики гносеологічно-екзистенціальної структури правового принципу справедливості // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2002. – № 2. – С. 17-22.
- 2.20. Козловський А.А. Юридична логіка як наука // Юридичний вісник. – 2000. – № 1. – С. 53-57.
- 2.21. Костицький М.В. Філософія права як наука і навчальна дисципліна // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 17-21.
- 2.22. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми кримінального права // Науковий вісник НАВС. – 2010. – № 6. – С. 96-102.
- 2.23. Кравець В.М. Співвідношення природно-правового, історичного та позитивістського підходів до визначення сутності права // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – Вип. 13. – 2001. – С. 20-25.
- 2.24. Лобода Ю.П. Феномен права та традиція праворозуміння // Проблеми філософії права. – Том IV-V. – 2006-2007. – С. 84-92.
- 2.25. Марія МУЗИКА. Екзистенціалізм як ірраціональний напрям у філософії права. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. №4. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/320/321>
- 2.26. Мельничук Н.Ю. Категорії "злочин" та "покарання" у філософсько-правовому вимірі: монографія. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. – 439 с.
- 2.27. Музика І.В. Філософія права й соціологія права: проблема співвідношення // Проблеми філософії права. – Том III. – 2005. – С. 233-237.
- 2.28. Музика М. П. Витоки ірраціоналістичних ідей у праві. Право. ua. 2016. № 3. С. 34–40.
- 2.29. Музика М. П. Дихотомічна схема «класика – посткласика» як інструментарій філософсько-правового дослідження ірраціонального у праві. Наше право. 2017. № 1. С. 20–26.
- 2.30. Музика М. П. «Філософія життя» – новий ірраціоналістичний напрям у філософії права. Право.ua. 2017. № 3. С. 149–156.
- 2.31. Музика М. П. Ірраціоналістичні течії у філософії права. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2017. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2017_4_9
- 2.32. Музика М. П. Волюнтаризм як течія ірраціоналізму у філософії права. Supremația Dreptului – Верховенство права. 2018. № 1. С. 172–179.
- 2.33. Музика М. П. Феноменологія як пошук нових ірраціоналістичних тенденцій в осмисленні права. Університетські наукові записки. 2018. № 1 (65). С. 136–149.
- 2.34. Оніщенко Н.М. Аксіосфера сучасної держави та сприйняття права в суспільстві: проблеми теорії // Проблеми філософії права. – Том VI-VII. – 2008-2009. – С. 54-59.
- 2.35. Проценко І.П. Право як феномен культури: філософсько-історичний аналіз // Проблеми філософії права. – Том III. – 2005. – С. 338-350.

- 2.36. Рабінович П.М. Наука філософії права: до характеристики предмета й методології // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 22-26.
- 2.37. Савчук С.В. Юридична соціологія і філософія права // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 176-181.
- 2.38. Семенова Н.О., Чміль Б.Ф. Асоціація фахівців з філософії права – невід’ємна інституційна складова успіху створення високих правових технологій Статут Міжнародної асоціації філософії права та соціальної філософії // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 196-201.
- 2.39. Сливка С.С. Об’єкт і предмет філософії права // Проблеми філософії права. – Том VI-VII. – 2008-2009. – С. 42-48.
- 2.40. Сливка С.С. Природно-правові джерела формування позитивістської концепції // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 173-175.
- 2.41. Стовба О.В. Буття права у правовій ситуації як онтологічна засада верховенства права // Проблеми філософії права. – Т. III. – 2005. – С. 24-31.
- 2.42. Шевченко Я.М. Проблеми цивільного права у зв’язку з філософією права // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 89-90.
- 2.43. Шемшученко Ю.С. Актуальні проблеми філософії права // Проблеми філософії права. – Том I. – 2003. – С. 7-9.
- 2.44. Штурцев Ю. Ю. Антропологія права як сфера наукової діяльності // Проблеми філософії права. – Том IV-V. – 2006-2007. – С. 193-199.

3. Інформаційні ресурси інтернет (інтранет)

- 3.1. Філософія права. Підручник / За заг. ред. О.Г. Данильяна. [Електронний ресурс]: http://zaochka.net/catalog_p_8_p_151.html.
- 3.2. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права [Електронний ресурс]: http://www.big-lib.com/book/2_Filosofiya_prava.
- 3.3. Філософія права: Навчальний посібник / За заг. ред. М.В. Костицького, Б.Ф. Чміля [Електронний ресурс]: <http://www.twirpx.com/file/259164/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Студенти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли студент не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо студент (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, студенту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку студент (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний